

legden. Net als Mobachius beriepen zij zich daarvoor allereerst op de bekende woorden van Paulus uit Romeinen 11:25-27, dat na de volheid der heidenen 'gans Israël' behouden zal worden. Maar niet minder essentieel is de verwijzing naar oudtestamentische teksten. De Israëlverwachting van de oudvaders was in hoge mate gefundeerd op het profetische woord. Een tekst die vooral bij de coccejanen keer op keer wordt vermeld, is Hosea 3:5. Deze profetie vormt ook voor Mobachius een sleuteltekst, waaruit hij niet alleen het toekomstige geestelijke herstel van het joodse volk afleidt, maar ook hun nationale herstel in het land dat God aan hun voorvaderen heeft toegezegd. Mobachius is bij de inkleuring van wat nog te wachten staat tamelijk uitgesproken en meer gedetailleerd dan de meesten van zijn voetiaanse en coccejaanse collega's. Hij is ook één van de weinigen die concrete contacten heeft gehad met eigentijdse Joden. Meestal bleef het bij uitspraken over de Joden in preken of geschriften. In het algemeen hebben coccejaanse voorgangers meer daadwerkelijke ontmoetingen met Joden gehad dan voetiaanse predikanten. Mobachius zelf vertelt in één van zijn

geschriften over een correspondentie die hij gevoerd zou hebben met een niet bij name genoemde rabbi. De discussie ging over de vraag of de Messiaanse tijd al was aangebroken. Het feit dat de heilige stad en de tempel nog altijd in puin lagen, was voor de joodse geleerde voldoende om te ontkennen dat de Messias al was gekomen. Dat Mobachius daar heel anders over dacht, moge duidelijk zijn. Interessant om te vermelden is ten slotte dat de Brabantse theoloog zeer bedreven was wat betreft de Hebreeuwse taal. Ook was hij goed thuis in de joodse traditiewerken zoals de Talmoeed en de Targoem. Hij kende de geschriften van bekende joodse geleerden, onder wie Kimchi, Abrabanel, Aben Ezra, Rasji, Maimonides en Nachmanides. Al met al ontmoeten we in de coccejaan Mobachius een buitengewoon interessante theoloog uit de achttiende eeuw, die ons laat zien hoezeer de betrokkenheid op Gods weg met het joodse volk in deze tijd leefde. In hoeverre zijn gemeenteleden in 's-Hertogenbosch zijn mening en zijn verwachting deelden, is een kwestie die nader onderzoek verdient.

De Israëlverwachting van de oudvaders was in hoge mate gefundeerd op het profetische woord

Centrum voor Israël Studies

Joden en christenen luisteren samen naar Leviticus 19

Op woensdag 30 september 2009 belegt het Centrum voor Israël Studies (CIS) in samenwerking met Uitgeverij Boekencentrum een mini-symposium naar aanleiding van het verschijnen van *Wees heilig! Joden en christenen luisteren naar Leviticus 19*, de vierde publicatie van het CIS.

In dit symposium zal het gesprek over de uitleg van dit bijbelgedeelte worden

voortgezet. Twee sprekers zullen op de artikelen in deze bundel reageren: dr. M.

van Loopik, Joods publicist en dr. A.J. Plaisier, scriba van de Protestantse Kerk in Nederland.

U bent van harte uitgenodigd hierbij aanwezig te zijn, van 13.30 tot 16.00 uur, locatie Christelijke Hogeschool Ede, Oude Kerkweg 100. Toegang is vrij.

hierbij van harte welkom. Kosten: € 60,-. Minimale deelname: 10 personen. U kunt zich hiervoor aanmelden bij het CIS, zie ook de website.

Predikantenreis naar Israël met symposium in Jeruzalem in juni 2010

Van 14-24 juni organiseert het

CIS een bijzondere reis voor predikanten en theologen naar Israël. Onderdeel van deze reis is een gezamenlijk seminar, in samenwerking met het Schechterinstituut, een 'conservative' rabbijnenopleiding in Jeruzalem.

Naast dit tweedaags seminar zal er een studiereis zijn door Israël en Jordanië. Het thema van de reis en het seminar, alsmede de precieze prijs ervan, worden zo spoedig mogelijk bekend gemaakt via de website. Heeft u belangstelling, dan vernemen we dat graag van u.

Werkbezoek Israëlconsulent van 9 – 17 november

Er zijn tijdens het komende werkbezoek van ds. Kees Jan Rodenburg in Nederland, van 9-17 november a.s., nog avonden vrij waarop u hem kunt uitnodigen voor een spreekbeurt in uw gemeente. In het voorjaar is er opnieuw een werkbezoek gepland: van 1-10 maart 2010. Ook voor deze periode kunt u hem alvast uitnodigen.

Nieuwe leeskring Joodse uitleg van Exodus

Dit najaar zal met een kring belangstellenden (predikanten, theologen) op vier maandagochtenden (12 oktober, 26 oktober, 9 november en 23 november 2009) een rabbijns commentaar op het boek Exodus gelezen worden. U bent

Centrum voor Israëlstudies

Postbus 80, 6710 BB EDE
tel. 0318-696577 (dinsdag- & donderdagmorgen)
CIS@che.nl
www.centrumvoorisraelstudies.nl

Commissie van redactie

drs. C.J. van den Boogert
ds. A. Brons
ds. H.D. Rietveld

Eindredacteur

drs. C.J. van den Boogert
Graspieper 8
8081 ZR Elburg
tel.: (0525) 69 02 22
e-mail: booge269@planet.nl

Internetpagina

www.kerkenisrael.nl

Administratieadres

Landelijk kerkelijk bureau
van de Chr. Geref. Kerken
Ghandistraat 2
3902 KD Veenendaal
Postbus 334
3900 AH Veenendaal
tel. (0318) 58 23 50
fax (0318) 58 23 51
e-mail: lkb@cγκ.nl

Penningmeester

H. van Braak
Prins Willem-Alexanderpark 133
3905 CD Veenendaal

tel.: (0318) 51 54 27

e-mail:

penningmeester@kerkenisrael.nl
Bankrekeningnummer 365271
t.n.v. Dep. Kerk & Israël Chr. Geref.
Kerken te Veenendaal

Voor legaten en schenkingen kunt u contact opnemen met de penningmeester; hij geeft ook gaarne informatie over diverse aan te bevelen projecten.